

INCIPIIT

BREVIS ET SUCCINCTA COMMÉMORATIO

EORUM

Quæ gesserunt apocrisarii sanctæ Romanæ et apostolicæ sedis in regia urbe, et qualiter anathematizati sunt Michael cum sequacibus suis.

I. Anno undecimo imperii Constantini Monomachi A Indictione VII, ipso die natiuitatis beati Joannis Baptistæ, aduenientibus a Domino papa Leone nono apocrisariis sanctæ Romanæ sedis, Humberto scilicet cardinali episcopo Silvæ Candidæ et Petro Amalphanorum archiepiscopo, Friderico quoque diacono et cancellario, ad monasterium Studii intra urbem Constantinopolitanam. Niceta monachus, qui et Pectoratus, ante præsentiam præfati imperatoris et procerum ejus, insistentibus ipsis nuntiis Romanis, anathematizavit quoddam scriptum sub suo nomine contra sedem apostolicam et omnem Latinam Ecclesiam editum, et prætitulatum: De azymo, de Sabbato, de nuptiis sacerdotum. Insuper anathematizavit cunctos, qui ipsam sanctam Ecclesiam Romanam negarent primam omnium Ecclesiarum esse, et qui illius fidem semper orthodoxam præsumerent in aliquo reprehendere. Post hæc statim in conspectu omnium, ad suggestionem eorundem nuntiorum Romanorum, jussit idem orthodoxus imperator præfatum incendi scriptum, sicque fuit discessum.

II. Sequenti autem die prædictus Niceta urbe est egressus: ultro adiit legatos ipsos intra palatium Pigi. A quibus accipiens perfectam suarum propositionum solutionem, iterum sponte anathematizavit omnia dicta et facta vel tentata adversus primam apostolicam sedem. Hic ab eis in communionem receptus, effectus est eorum familiaris amicus. Porro dicta vel scripta eorundem nuntiorum adversus diversas calumnias Græcorum, et maxime contra scripta Michaelis Constantinopolitani episcopi et Leonis Acridani metropolitani episcopi, et sæpediti Nicetæ monachi, jussu imperatoris in Græcum fuere translata, et in eadem urbe hactenus conservata.

III. Tandem Michaelæ præsentiam eorundem et colloquium devitante, atque in stultitia sua perseverante, præfati nuntii xvii Kal. Augusti adierunt Ecclesiam Sanctæ Sophiæ, et super obstinatione illius conquesti, clero ex more ad missas præparato jam hora tertia diei Sabbati, chartam excommunicationis super principale altare posuerunt sub oculis præsentis cleri et populi. Inde mox egressi, etiam D

pulverem pedum suorum excussere in testimonium illis, dictum Evangelii proclamantes: *Videat Deus et judicet.* Hinc ordinatis Ecclesiis Latinorum intra ipsam Constantinopolim, et anathemate dato cunctis qui deinceps communicarent ex manu Græci Romanum sacrificium vituperantis, in osculo pacis accepta orthodoxi imperatoris licentia donisque imperialibus sancto Petro et sibi, alacres cœpere reverti xv Kal. Augusti; sed nimia instantia precum Michaelis spondentis tunc demum se conflicturum cum eis, imperator compulsus a Solembria litteris suis eos revocavit xiii Kal. Augusti. Quo etiam die festinantes regressi devenerunt ad palatium Pigi. Quos præfatus Michael hæresiarca comperiens rediisse, quasi ad concilium conabatur adducere in Ecclesiam Sanctæ B Sophiæ, sequenti die, ut ostensa charta, quam omnino corruperat transferendo, obruerentur ibidem a populo. Quod prudens imperator præcavens noluit haberi aliquod concilium (12), nisi et ipse adesset præsens. Cumque hoc ei omnimodis Michael contradiceret, jussit Augustus ipsos confestim arripere iter. Quod et factum est. Porro vesanus Michael dolens suas non procedere insidias, concitavit imperatori vulgi seditionem maximam, velut nuntiis cooperata fuerit ejus voluntas. Unde imperator coactus, interpretes Latinorum Paulum ac filium ejus Smaraglum cresos et detonsos Michaeli tradidit; sicque tumultus ille conquievit. Verum imperator post nuntios Romanos directis suis, exemplar excommunicationis verissimum a civitate C Russorum remissum sibi accepit, civibusque exhibuit, ac tandem Michaellem falsasse chartam legatorum comperit atque convicit. Itaque commotus, amicos et affines ipsius honoribus privatos a palatio eliminavit, contraque ipsum usque nunc graves iras retinuit. Denique exemplar chartæ excommunicationis est tale:

« HUMBERTUS, Dei gratia cardinalis episcopus sanctæ romanæ Ecclesiæ; PETRUS Amalphanorum archiepiscopus; FRIDERICUS, diaconus et cancellarius, omnibus catholicæ Ecclesiæ filiis.

« Sancta et Romana prima et apostolica sedes ad quam tanquam ad caput sollicitudo omnium Ecclesiarum specialius pertinet, ecclesiasticæ pacis

(12) Narrat contraria Michael; asserit enim legatos sæpè renuisse concilium et imperatoris jussu

fuisse excommunicatos. Vide Michaelis epistolam apud Coteler. Monum. Ecclesiæ Gr. tom. II.

et utilitatis gratia ad hanc regiam urbem nos apocri-
 scriptarios suos facere dignata est, ut juxta quod
 scriptum est, descenderemus et videremus utrum
 opere completus sit clamor, qui sine intermissione
 ex tanta urbe conscendit ad ejus aures, aut si non
 est ita, ut sciret. Quamobrem cognoscant ante
 omnia gloriosi imperatores, clerus, senatus et po-
 pulus hujus Constantinopolitanæ urbis, et omnis
 Ecclesia catholica nos hic persensisse magnum unde
 vehementer in Domino gaudemus bonum, et maxi-
 mum unde miserabiliter contristamur, malum. Nam
 quantum ad calumnias imperii et honoratos ejus
 cives sapientes Christianissima et orthodoxa est
 civitas. Quantum autem ad Michaellem abusive
 dictum patriarcham, et ejus stultitiæ fautores, ni-
 mia zizania hæreseon quotidie seminantur in medio
 ejus. Quia sicut Simoniaci donum Dei vendunt;
 sicut Valesii hospites suos castrant, et non solum
 ad clericatum sed insuper ad episcopatum promo-
 vent; sicut Ariani rebaptizant in nomine sanctæ
 Trinitatis baptizatos, et maxime Latinos; sicut
 Donatistæ affirmant, excepta Græcorum Ecclesia,
 Ecclesiam Christi et verum sacrificium atque bap-
 tismum ex toto mundo periisse; sicut Nicolaitæ
 carnales nuptias concedunt et defendunt sacri altaris
 ministris; sicut Severiani maledictam dicunt legem
 Moysis; sicut Pneumatomachi vel Theumiachi absce-
 derunt a symbolo Spiritus sancti processionem a
 Filio; sicut Manichæi inter alia, quodlibet ferment-
 atum fatentur animatum esse; sicut Nazareni
 carnalem Judæorum munditiam adeo servant, ut
 parvulos morientes ante octavam a nativitate diem
 baptizari contradicant, et mulieres in menstruo vel
 in partu periclitantes communicari, vel si paganæ
 fuerint baptizari prohibeant, et capillos capitis ac
 barbæ nutrientes eos qui comam ludent, et secun-
 dum institutionem Romanæ Ecclesiæ barbas radunt,
 in communione non recipiant. Pro quibus erroribus
 et aliis pluribus factis suis, ipse Michael litteris

A domini nostri papæ Leonis admonitus respiscere
 contempsit. Insuper nobis nuntiis illius, causa tan-
 torum malorum rationabiliter reprinere volentibus,
 præsentiam suam et colloquium denegavit, et Ec-
 clesias ad missas agendum interdixit, sicut et prius
 Latinorum Ecclesias clauserat, et eos azymitas
 vocans, verbis et factis ubique persecutus fuerat:
 in tantum, ut in filiis suis anathematizasset sedem
 apostolicam, contra quam se adhuc scribit œcume-
 nicum patriarcham. Unde nos quidem sanctæ primæ
 apostolicæ sedis inauditam contumeliam et injuriam
 non ferentes, catholicamque fidem subruere multis
 modis attendentes, auctoritate sanctæ et individue
 Trinitatis atque apostolicæ sedis, cujus legatione
 fungimur, et cunctiorum orthodoxorum Patrum ex
 conciliis septem atque totius Ecclesiæ catholice
 anathemati, quod noster reverendissimus papa itidem
 Michaeli et suis sequacibus, nisi respiscerent, de-
 nuntiavit, ita subscribimus.

¶ Michael abusivus patriarcha neophytus, et solo
 humano timore habitum monachorum adeptus, nunc
 etiam criminibus pessimis diffamatus, atque cum
 eo Leo Aeridanus episcopus dictus, et sacellarius
 ipsius Michaelis, Constantinus, qui Latinorum sacri-
 ficium profanis conculcavit pedibus et omnes sequaces
 eorum in præfatis erroribus et præsumptionibus,
 sint anathema Maranatha, cum Simoniacis, Vallesis,
 Arianis, Donatistis, Nicolaitis, Severianis, Pneu-
 matomachis et Manichæis, et Nazarenis, et cum
 omnibus hæreticis, imo cum diabolo et angelis ejus,
 nisi forte respuerint. Amen, amen, amen.

*Item alia excommunicatio ibidem facta in præsen-
 tia imperatoris et optimatum ejus, viva voce:*

¶ Quicumque fidei sanctæ Romanæ et apostolicæ
 sedis ejusque sacrificio pertinaciter contradixerit,
 sit anathema, Maranatha, nec habeatur Christianus
 catholicus, sed prozymita (13) hæreticus, Fiat, fiat,
 fiat.

(13) Qui azymis in sacrificio uti respuunt.